

har bekræftet gennem skriftlige henvendelser til WEU i 1988. En optagelse af de to lande kompliceres imidlertid af en række forhold, blandt hvilke kan nævnes den indbyrdes græsk-tyrsk modsætning, at Tyrkiet ikke er medlem af EF, og at en optagelse af landene ville indebære en yderligere forskydning af WEU's tyngde mod syd. Det er derfor næppe sandsynligt, at Grækenland og Tyrkiet vil kunne komme på tale som nye medlemmer i en overskuelig fremtid.

Et andet land, der har fulgt WEU's (og EPS's) udvikling nøje i de senere år, er Norge. Norge føler sig marginaliseret sikkerhedspolitisk i disse år, og ønsket om at kunne samordne udenrigs- og sikkerhedspolitikken med de større vesteuropæiske lande fremføres med stigende styrke. De større norske partier udviser da også en positiv holdning i spørgsmålet om videreførelsen af en aktiv Europa-politik, om end ingen af dem for øjeblikket synes at have planer om at bringe spørgsmålet om norsk EF-medlemskab på dagsordenen.

EPS vurderes gennemgående højt i Norge, og der er bevidste bestræbelser på at udbygge kontakterne med det, senest gennem etablering af formaliserede konsultationer på minister- og højt embedsmandsniveau med formandskabet i EF. EPS stilles op som kontrast til WEU, der vurderes noget mere kritisk og under påpejning af, at NATO for Norge må være den naturlige ramme for det militære samarbejde med de vestlige lande. Spektret af holdninger til WEU strækker sig fra positive tilslutningsønsker inden for Fremskrittspartiet til stærkt negativ holdning i venstrefløjpartierne. Det regerende parti, Arbeiderpartiet, er overvejende negativt; udenrigsminister Stoltenberg sagde distancerende i en tale i juni 1988, at genoptagelsen af samarbejdet i WEU i første række måtte tolkes som et udtryk for enkelte centrale landes behov for i stærkere grad at samordne deres synspunkter på det forsvars- og sikkerhedspolitiske område. En enig udenrigskomité tilkendegav i sommeren 1988, at det ikke var aktuelt for Norge at søge medlemskab af WEU. Debatten for og imod WEU går dog videre, og den synes at have fået ny næring af Spaniens og Portugals optagelse.

Afslutningsvis må det pointeres, at der alt andet lige vil være sat ganske snævre grænser for en udvidelse af WEU's funktioner. Kun en om-

fattende begrænsning af det amerikanske engagement i Europa ville kunne tænkes at føre til en væsentlig forøgelse af unionens militære funktioner og dermed skabelse af en egentlig institutionaliseret »europæisk søjle« på dens grundlag. Imidlertid opretholder vigtige lande som Forbundsrepublikken Tyskland og Storbritannien bevarelsen af et nært forhold til USA som en udenrigspolitisk hovedmålsætning, og de udviser, som de fleste WEU-lande i øvrigt, en stærk sensitivitet i spørgsmålet om bibeholdelsen af de amerikanske styrker i Vesteuropa. Forsøg på i højere grad at profilere WEU og tillægge den udvidede beføjelser vil derfor kunne møde modstand allerede inden for egne rækker. Den værende årelange uenighed om WEU-sekretariatets struktur og hjemsted bunder i sidste ende i dette forhold. Der vil derfor også kun være meget begrænsede muligheder for, at WEU kan udvikle en egen militær struktur med henblik på løsning af konkrete operationelle opgaver, uagtet behovet måtte siges at eksistere. Under Golfkrigen har WEU dog faktisk fungeret som et forum for en vis koordinering af fem WEU-landes ministrygnings- og eskorteringsaktiviteter i Golfen.

Medmindre man antager væsentlige ændringer i Øst-Vest-forholdet eller i det amerikansk-vesteuropæiske forhold, vil de europæiske landes sårbarhed og vigtigheden af den amerikanske sikkerhedsgaranti formodentlig begrænse WEU's udviklingsmuligheder til områder, der supplerer eller komplementerer NATO's aktiviteter, i første række på det konsultative og det rustningsmæssige område. Udviklinger inden for disse felter vil næppe støde på amerikansk modstand, for så vidt som de kan tænkes at fremme det vesteuropæiske bidrag til NATO's samlede styrke, men samtidig står det dog klart, at også på disse felter vil WEU hurtigt kunne støde på grænser, der vanskeligt lader sig overskride. På konsultationsområdet har EPS demonstreret, at det er forbundet med store vanskeligheder at nå ud over relativt uforpligtende politiske tilkendegivelser, og på rustningsområdet har i alle tilfælde de store vesteuropæiske lande håndfaste interesser at pleje.

6. Afsluttende bemærkninger

Den forudgående analyse har beskæftiget sig med de udviklingsmuligheder for en europæisk søjle i NATO-samarbejdet, der ligger hen-